

proposta didàctica

Ricard Bonmatí

L'any tirurany més poètic

Il·lustracions de Montse Tobella

animallibres

animallibres

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

IL·LUSTRADORA:

ANIMALLIBRES

COL·LECCIÓ: NÚM.:

ACTIVITATS

1. Observa la coberta del llibre. Parla amb els teus companys i companyes sobre el significat de la paraula *tirurany*. Què us sembla que pot voler dir?
 - Tot seguit busqueu aquesta paraula al diccionari.
 - Es tracta d'una paraula inventada per l'autor del llibre? Tu, t'has inventat mai una paraula? Es poden inventar paraules? Parleu-ne tots plegats.
 - *Tirurany* fa pensar en la paraula «tiroliro»: són dues paraules que tenen les dues síl·labes inicials que sonen igual. «Tiroliro» no és una paraula inventada. Esbrineu què vol dir?
 - A la coberta apareixen dos personatges músics. Quin dels dos pot tenir relació amb la paraula «tiroliro»? Per què?

2. El títol del llibre també anuncia l'any *tirurany* «més poètic». Defineix amb paraules teves què és la poesia.

.....

.....

.....

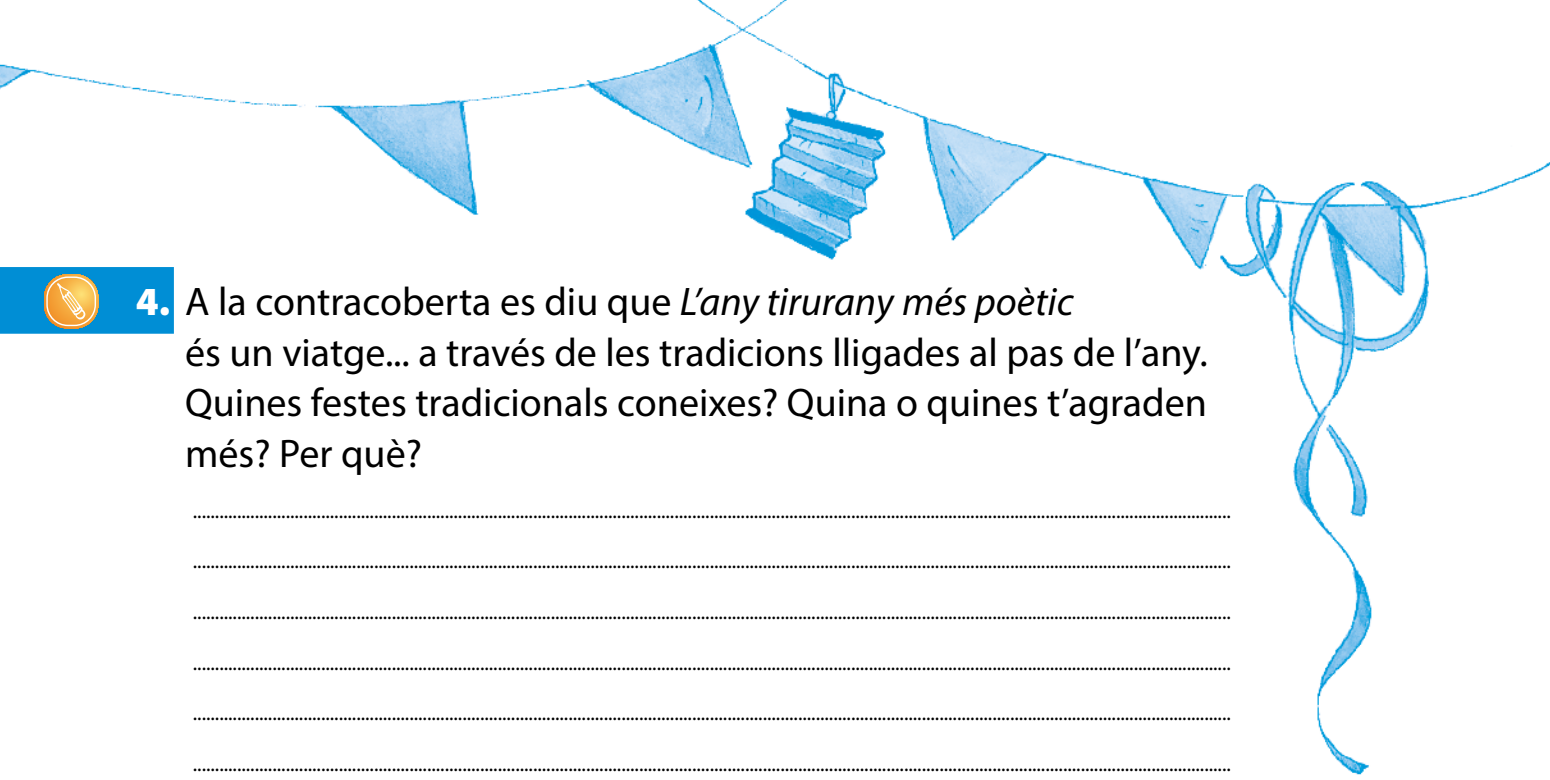
.....

3. Què et sembla que estan fent els dos personatges músics de la coberta? Explica què t'imagines?

.....

.....

4. A la contracoberta es diu que *L'any tirurany més poètic* és un viatge... a través de les tradicions lligades al pas de l'any. Quines festes tradicionals coneixes? Quina o quines t'agraden més? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Sabries ordenar aquestes festes tradicionals cronològicament, és a dir, des de començament de l'any fins al final?

- La castanyada
- Sant Joan
- Cap d'any
- Carnestoltes
- Els innocents
- Sant Jordi
- Els Reis de l'Orient
- Nadal

6. Aquest llibre, a més de parlar de personatges tradicionals, com l'home dels nassos, el tió, el Carnestoltes..., també parla de personatges moderns, com ara els robots o els marcians. Si poguessis tenir un robot a casa, com t'agradaria que fos?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. El llibre està organitzat en quatre blocs, un per cada estació de l'any. I cada estació es presenta amb un rodolí. Relaciona:

TARDOR FECUNDA ●

HIVERN NAIXENT ●

PRIMAVERA CREIXENT ●

ESTIU MADUR ●

- A l'estiu, la cuca viu... i l'ocell ja surt del niu.
- Tota flor per primavera de poeta fa carrera.
- Fosc hivern, que ets boira i fum, del teu si reneix la llum.
- Sobreviu a la tardor: posa en terra una llavor.

8. Escriu el títol de cada poema a l'estació a la qual pertany.

Pessebre màgic

Panellets màgics

Sant Jordi

El meu follet

Tots a escola, quin trip-trap!

La terra de Xauxa

Els diables

Senyora Lluna

El meu drac més catacrac

La nit de Sant Joan

El Carnestoltes

L'Home dels Nassos

.....

.....

.....

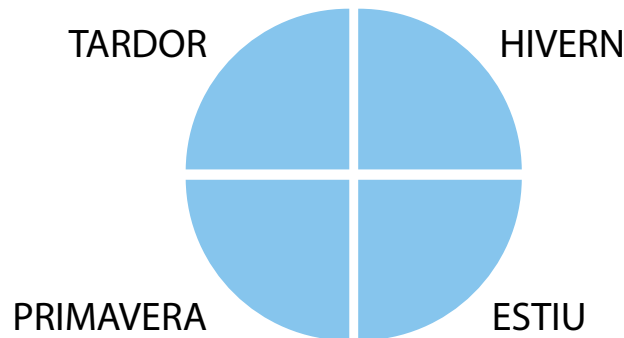
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Al poema *La terra de xauxa* (pàgina 8) surt la paraula «calabruixa».

- Què vol dir?

- I si ho escrivim així: CA LA BRUIXA... què significa?

- En aquest poema surten moltes paraules amb x:
xim-xim, fluixa, xopa, llueix, pateix, xauxa, rauxa, eixerits, bruixes, xalem,
ruixem.

Tria dues d'aquestes paraules i inventa una frase. Exemple:
Nosaltres xalem quan ruixem les bruixes.

10. Al llibre hi surten moltes onomatopeies (reproducció de sons):

pàgina 8: xim-xim

pàgina 29: bub-bub-bub bla-bla-bla

pàgina 10: trip-trap

pàgina 30: pim-pam-pom clinc-

pàgina 26: ning-nang

clanc-clonc clic-clac-cloc

pàgina 28: clac-clac meu-meu cloc-

pàgina 63: recatacrac

cloc be, be

Digues quina onomatopeia faries servir per indicar ...

El so d'una campana:

Els lladrucs d'un gos:

El so d'un pluja fina:

La xerrameca d'una colla:

La veu d'unes ovelles:

El batec del cor:

Els miols d'un gat:

L'escataineig d'unes gallines:

Els cops sobre uns metalls:

11. A la pàgina 13, hi ha un poema que parla dels barrufets. Cerca a internet una imatge de cada un d'aquests barrufets i descarrega-te-les.

Barrufet Rondinaire

Barrufet Pocatraça

Barrufet Poeta

Barrufet Bromista

Barrufet Golafre

Imprimeix les imatges amb el nom del barrufet corresponent a sota.

Explica per què cada barrufet té el nom que té.

Barrufet Rondinaire:

Barrufet Bromista:

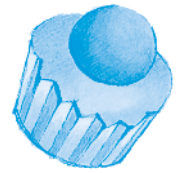
Barrufet Pocatraça:

Barrufet Golafre:

Barrufet Poeta:

 12. Per què els panellets són màgics? (poema pàgina 15)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

 13. Classifica i escriu: (poema pàgina 16)

castanyes disfresses de por caramels panellets
moniatos cementiri morts vivents

CASTANYADA

.....
.....
.....
.....
.....

HALLOWEEN

.....
.....
.....
.....
.....

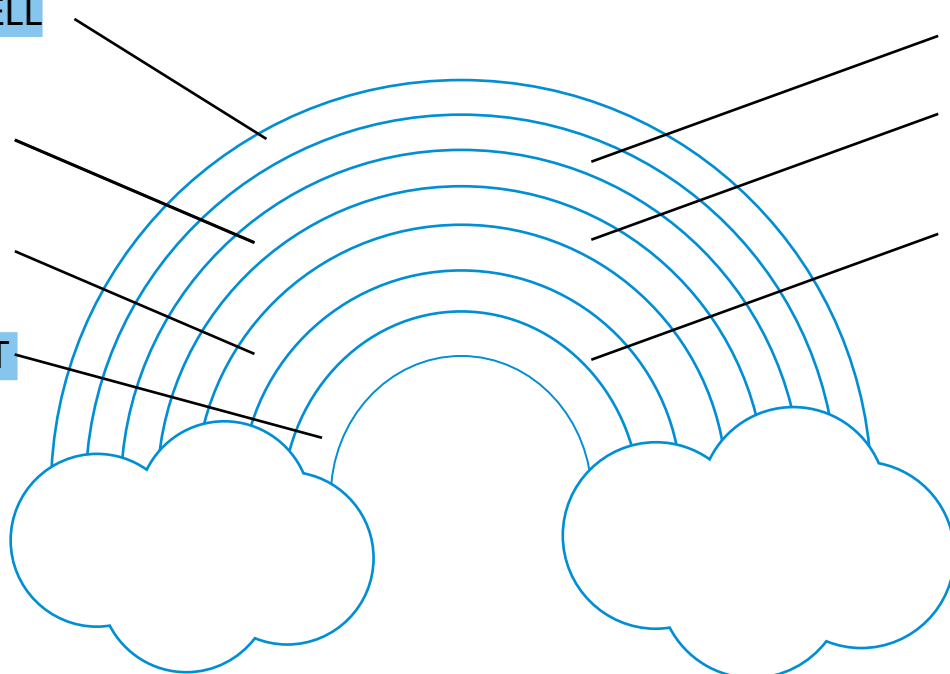
 14. Pinta l'arc de Sant Martí: (pàgina 18)

VERMELL

GROC

BLAU

VIOLAT

TARONJA

VERD

INDI

15. Per què el pessebre és màgic?
(poema pàgina 26)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

• Fes una llista de 10 figuretes del pessebre:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

• Si et fessin triar, quina seria la teva figureta preferida? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

16. Pensa i escriu la lletra d'una de les tonades per fer cagar el tió.
Aquí en tens una de model: (poema pàgina 32)

Caga tió,
com més, millor.
No caguis arengades
que són massa salades.
Caga torrons,
que són més bons.

 17. Què vol dir penjar una llufa? (poema pàgina 38)

.....

.....

.....

.....

.....

 18. Dibuixa l'Home dels Nassos: (poema pàgina 41)

 19. Explica què vol dir: (poema pàgina 44)

- Fer tabola:
- Fer tentines:

20. Marca els aliments propis del Dijous Gras: (poema pàgina 47)

☐ Enciam	☐ Coca de llardons	☐ Remolatxa
☐ Truita	☐ Bledes	☐ Botifarra blanca
☐ Botifarra d'ou	☐ Pastanagues	☐ Botifarra negra
☐ Llonganissa	☐ Cansalada	☐ Cebes

Describeix una de les disfresses que has fet servir per a la festa del Carnestoltes:

.....

.....

.....

21. Dels personatges i elements següents, n'hi ha tres que no formen part de la llegenda de Sant Jordi. Qui són? Encercla'ls: (poema pàgina 58)

rei	cavall	flautista	princesa	lleó	roser
Sant Jordi	margarides	drac	sang	noietes	

22. Cerca en el poema les paraules següents en negreta. (poema pàgina 60)

Després, relaciona:

esveradots ●	● funcionar millor
crits d'histèria ●	● treballar
cap de colla ●	● permès
pencar ●	● feines
concedit ●	● nerviosisme
tasques ●	● alterats, inquietos
rutllar més bé ●	● persona que mana un grup

23. Encercla la paraula intrusa: (poema pàgina 64)

follet	nan	gnom	barrufet	minairó	Patufet
	diabló	boet	minyó	lil·liputenc	

Dels éssers fantàstics de mida petita, quin és el teu preferit? Per què?

El meu preferit és:

.....

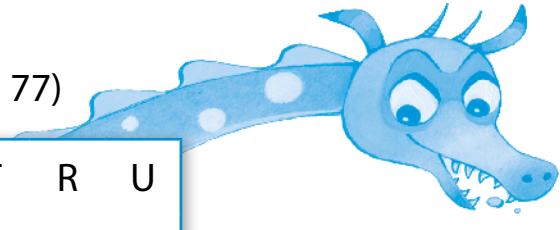
24. Marca amb una creu les frases que són certes sobre la nit de Sant Joan: (poema pàgina 70)

- És la nit més llarga de l'any.
- Es fan fogueres als carrers.
- Tothom es disfressa.
- Es mengen coques de fruites confitades.
- Es llancen trastos vells a les fogueres.
- És una nit de silenci, d'estar callats.
- Es mengen coques de llardons.
- Es fan revetlles a les places i als carrers.
- És la nit més curta de l'any.
- Se celebra al començament de l'hivern.
- Es tiren molts petards.
- Se celebra al començament de l'estiu.

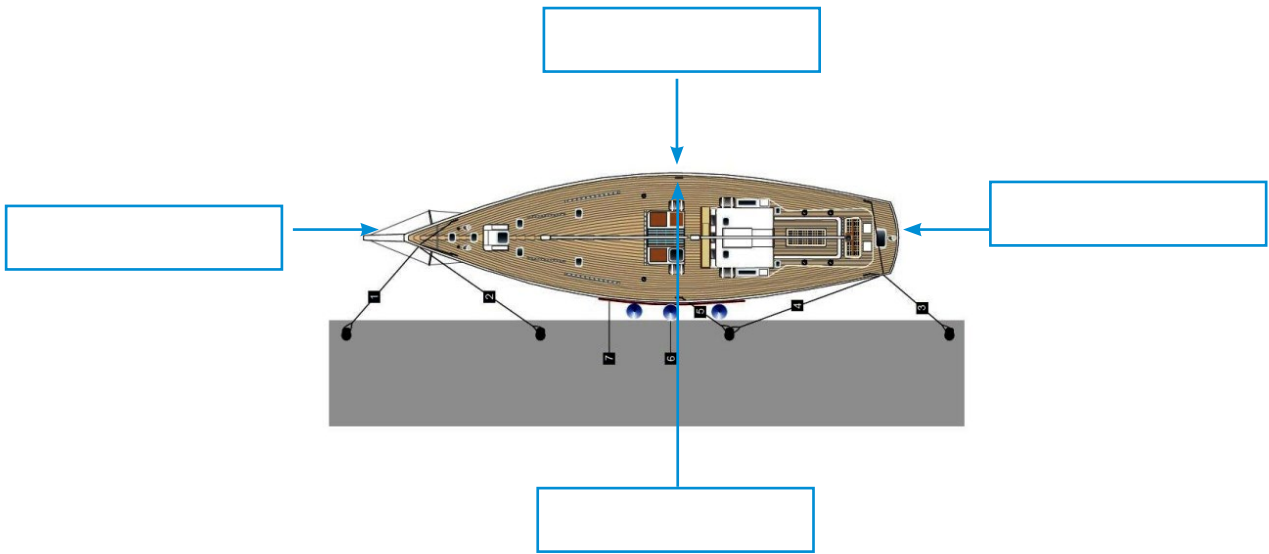
25. Cerca el nom de 9 monstres: (poema pàgina 77)

F	A	N	T	P	E	N	J	A	T	R	U
R	O	D	A	M	S	E	G	V	H	U	T
A	L	D	R	A	Q	F	U	A	O	R	N
N	B	R	E	M	U	A	M	O	M	I	A
F	R	A	N	K	E	N	S	T	E	I	N
E	U	C	O	U	L	T	O	M	L	X	A
T	I	U	Z	O	E	A	M	U	L	E	K
I	X	L	R	H	T	S	P	R	O	T	A
T	O	A	T	Z	O	M	B	I	P	C	E
S	T	S	E	J	D	A	U	S	T	I	N

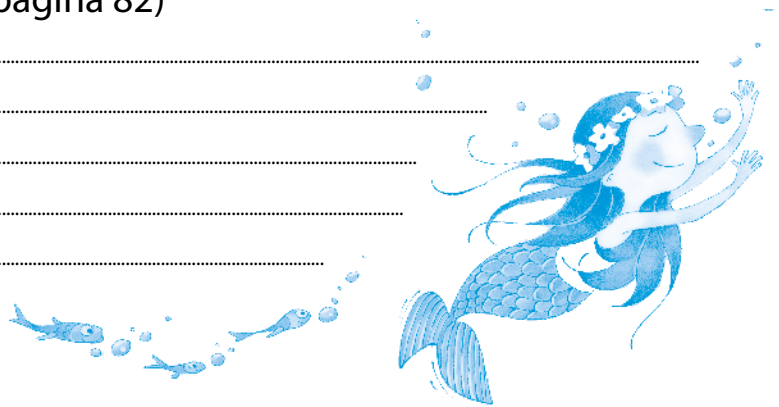
 26. Escribeu al lloc corresponent: (poema pàgina 82)

babord **estribord** **proa** **popa**

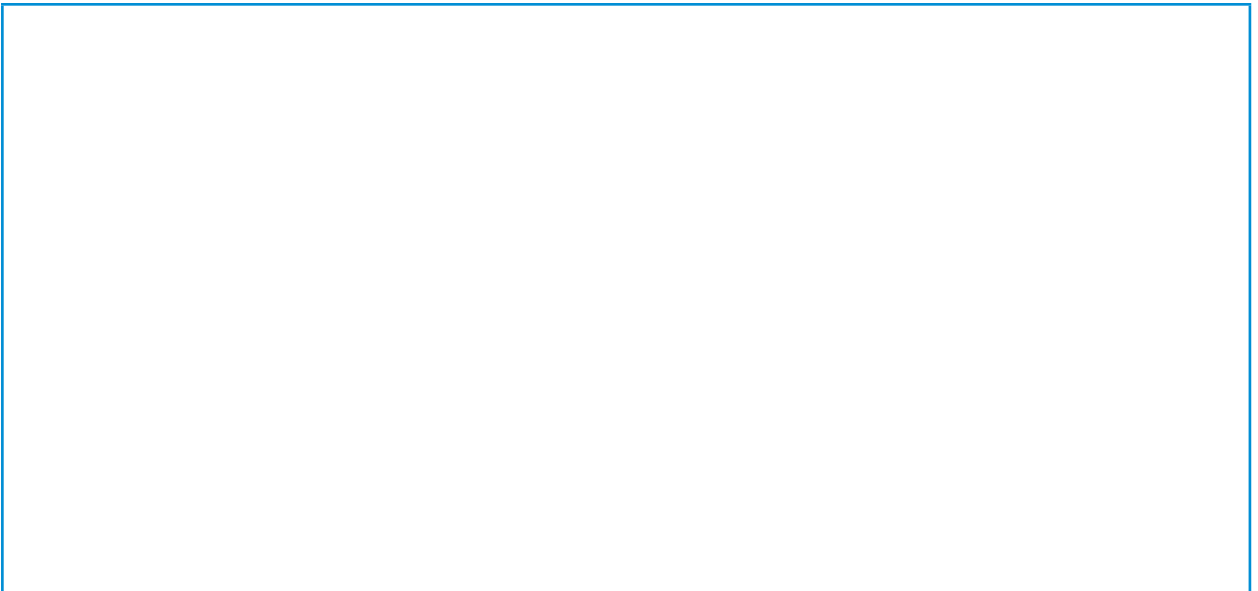

 27. Describeu una sirena: (poema pàgina 82)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

 28. Dibuixa com t'imagines tu un marcià: (poema pàgina 84)

A large, empty rectangular box with a blue border, intended for the student to draw their own mermaid.

29. Escriu els títols dels tres poemes del llibre que t'han agradat més, per ordre de preferència:

.....

.....

.....

.....

.....

30. Pinta aquesta regleta segons t'hagi agradat aquest llibre. Si pintes només els valors propers al zero vol dir que t'ha agradat poc; si la pintes fins als valors més alts (8, 9 i 10), vol dir que t'ha agradat molt.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

31. Recomanaries aquest llibre de poemes a algun amic o amiga, o algun familiar? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

la formiga groga

a partir de 8 anys

Ricard Bonmatí

L'any tirurany més poètic

Il·lustracions de Montse Tobella

L'any tirurany més poètic és un viatge en vers recitable, ple de ritmes, ironies, aventures i dolçors, a través de les tradicions lligades al pas de l'any, a la unió festiva de gent de tots colors i als personatges fantàstics més diversos: des dels més vells, com el tió, el fantasma o la bruixa, fins als més nous, com el Pare Noel, l'amic invisible, els robots o els marcians.

Ricard Bonmatí és poeta, rondallaire, dramaturg i professor de magisteri. Entre les seves obres destaquen *Estimades feres*, *Contes populars catalans*, *La llegenda de sant Jordi* i *Patapam, pim-pam*.

Proposta didàctica
referida al llibre
L'any tirurany més poètic
(ISBN: 978-84-17599-30-0)

© Animallibres, S.L.

© Xavier Blanch

Il·lustracions de Montse Tobella

animallibres